

2016-10-24 Diarienummer: 1.3.1-Å2016-1441

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar

EU-kommissionens förslag till modernisering av EU:s upphovsrättsreglering (dnr Ju2016/06404/L3)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft, genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Vi har ett särskilt fokus på att förbättra förutsättningarna för kulturella och kreativa företag, vilka ofta skapar och använder upphovsrättsligt skyddat material i sina produkter. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets synpunkter

1. Angående Europaparlamentets och Rådets direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden KOM(2016) 593 slutlig

Tillväxtverket anser att begreppet "upphovsman/upphovsmän" i svenska dokument genomgående bör bytas ut till "upphovsperson/upphovspersoner", för att främja ett företagande på likvärdiga villkor för kvinnor och män.

Avdelning II; Åtgärder för att anpassa undantag och inskränkningar till en digital och gränsöverskridande miljö

Artikel 3: Tillväxtverket är tveksamt till om fördelarna med att ge forskningen tillgång till upphovsrättsligt skyddat material för text- och datautvinning, i den form som föreslås, uppväger nackdelarna som kan uppstå för företag inom text- och litteraturområdet.

Syftet är att öka innovation och tillväxt. Tillväxtverket framhåller att forskning *kan leda till* innovation och tillväxt, medan kulturella och kreativa företags verksamheter *leder till* innovation och tillväxt. Faktum är att företagen i denna sektor är mer innovativa än genomsnittet av företag i alla andra sektorer.¹ Kulturbaserade produkter är en mycket stor intäktskälla i den digitala ekonomin, kanske den största.² En upphovsperson i detta sammanhang är mycket ofta detsamma som ett soloföretag. Inskränkningar i upphovsrättsregler kan ge negativa effekter på dessa företags affärsmöjligheter. Entreprenören/

¹ Tillväxtverket, Info 0610: *Förutsättningar för kulturella och kreativa företag. Delrapport från Företagens villkor och verklighet 2014, s 15 ff.*

² EY: Cultural Times – The first global map of cultural and creative industries. December 2015.

upphovspersonen bör stå i centrum för ändringar av upphovsrättsregler i syfte att öka innovation och tillväxt. Om incitamenten för produktion av text och litteratur blir för svaga så kommer inte heller en senare text- och datautvinning vara möjlig.

Avdelning III; Åtgärder för att förbättra licensieringspraxis och säkerställa bredare tillgång till innehåll

Kapitel 1, Utgångna verk

Tillväxtverket noterar att denna remiss inte går till någon aktör verksam inom kulturarvsområdet, trots att regleringen i Kapitel 1 helt avser detta område.

Tillväxtverket föreslår därför att regeringen för att uppnå relevant kvalitet i beredningen ger tillfälle att lämna synpunkter på remissen även till:

- Företag som tillhandahåller tjänster inom eller för digital kulturarvsförmedling.
- Det statliga nationella samordningssekreteriatet för digitalisering, digitalt bevarande och digital förmedling av kulturarvet; Digisam.
- Institutioner och myndigheter inom arkiv-, biblioteks- och museisektorn.
- Riksförbundet Sveriges Museer m fl.

Avdelning IV; Åtgärder för att uppnå en välfungerande marknadsplats för upphovsrätt

Kapitel 1, Rättigheter i publikationer

Tillväxtverket kan inte utifrån underlaget bedöma vilka effekter förslaget skulle ge.

Tillväxtverket efterfrågar att EU-kommissionen förtydligar om Artikel 12 avser det snävare begreppet ”presspublikationer” i Artikel 11, eller om Artikel 12 avser det vidare begreppet ”publikationer” i rubriken Kapitel 1. Tillväxtverket tolkar skäl 36 som att det är det vidare begreppet som avses.

Kapitel 2, Viss användning av skyddat innehåll via nättjänster

Tillväxtverket anser att regleringen även bör inkludera möjlighet för en upphovsperson att direkt kunna motverka upphovsrättsintrång som sker genom illegal uppladdning på en plattform för användaruppladdat material. En upphovsperson i detta sammanhang är vanligen detsamma som ett soloföretag. I Sverige finns tiotusentals små företag verksamma inom musik, litteratur, dataspel, film, media, med flera områden. För ett sådant företag kan ett intrång i form av olaglig spridning av ett verk vara avgörande för fortsatt lönsamhet och existens. Lagstiftaren kan inte förutsätta att vart och ett av dessa företag har resurser för att bedriva samarbete med stora tillhandahållare av plattformar, varför även andra lösningar kan behövas för att säkra efterlevnad av rättigheter.

Tillväxtverket föreslår därför att Artikel 13.1 kompletteras enligt följande: ”Leverantörer av informationssamhällets tjänster som lagrar och ger allmänheten tillgång till stora mängder verk eller andra alster som laddats upp av deras användare ska, i samarbete med rättsinnehavare eller efter att rättsinnehavare på annat sätt påtalat för leverantör att upphovsrättsintrång eller avtalsbrott föreligger, vidta åtgärder för att säkerställa tillämpningen av lagstiftningen och avtal som ingåtts med rättsinnehavare för användning av deras verk eller andra alster eller för att hindra tillgång via deras tjänster

till verk eller andra alster som identifierats av rättsinnehavare genom samarbete med tjänsteleverantörerna eller på annat sätt identifierats av rättsinnehavare.”

Tillväxtverket föreslår också att Artikel 13.3 justeras enligt följande: ”Medlemsstaterna ska ~~vid behov~~ underlätta samarbetet mellan leverantörer av informationssamhällets tjänster och rättsinnehavare genom dialoger med berörda parter för att ~~fastställa bästa praxis~~ säkerställa att tillämplig upphovsrättslagstiftning efterlevs.”

Vidare anser Tillväxtverket det positivt att den föreslagna regleringen genom Artikel 13 medför ökad chans för konkurrens på lika villkor mellan tillhandahållare av plattformar för användaruppladdat material och övriga lagliga innehållsförmedlare på den digitala marknaden. Regleringen bör därmed möjliggöra för framväxt av ytterligare företag med affärsidé att bedriva verksamhet inom digital innehållsförmedling.

Kapitel 3, Skälig ersättning i upphovsmäns och utövande konstnärers avtal

Tillväxtverket vill i detta sammanhang betona att skälig ersättning till upphovspersoner också innebär att förbättra förutsättningar för företags konkurrenskraft. En upphovsperson i detta sammanhang är vanligen detsamma som ett företag.

Tillväxtverket är positivt till den föreslagna Artikel 14 eftersom den med transparenskravet och formuleringen ”utnyttjande, intäkter och ersättning” kan anses värna såväl den ekonomiska som den ideella rätten för upphovspersonens verk. Den ideella rätten kan inte licensieras och är inte ersättningsgrundande i juridiskt hänseende. Men rättighetshavarnas ersättningsrätt förutsätter att den ideella rätten värnas samtidigt. När någon gör intrång i annans ideella rättigheter minskar chanserna till adekvat ersättning för rättighetshavaren.

Tillväxtverket är positivt till avtalsanpassningsmekanismen i Artikel 15. Eftersom en digital marknad på många sätt är oförutsägbar och snabbt kan skifta till följd av ny digital teknik- eller innehållsinnovation, så ger en sådan mekanism möjlighet att kunna löpande anpassa prissättningen av upphovspersoners produkter när dessas värde förändras till följd av varierande digitala format eller av ökad efterfrågan.

2. Angående Europaparlamentets och Rådets Förordning om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av programföretagens onlinesändningar och vidareändringar av tv- och radioprogram KOM(2016) 594 slutlig

Tillväxtverket anser att begreppet ”upphovsman/upphovsmän” i svenska dokument genomgående bör bytas ut till ”upphovsperson/upphovspersoner”, för att främja ett företagande på likvärdiga villkor för kvinnor och män.

Tillväxtverket välkomnar EU-kommissionens inriktning att en inre marknad för det digitala området fullt ut ska vara just en inre marknad. Olika upphovsrättsliga områden bör i detta avseende behandlas så likartat som möjligt. Tillväxtverket bedömer att förslaget har likheter med den reglering som redan finns för andra upphovsrättsliga områden och som tycks fungera på ett mer gränsöverskridande sätt.

Vi är emellertid samtidigt skeptiska till om regleringen verkligen är anpassad till en modern digital miljö utifrån de förutsättningar som ges av Internet. Det tycks som att utgångspunkten för förslaget snarare är baserat på förutsättningarna för de tekniska distributionslösningar som varit dominerande innan Internet. Därmed kan regleringen slå fel i förhållande till syftet med förändringen. Slutmålet är en "bred tillgång till innehållstjänster online "utan gränser", för att ge människor ökad valfrihet och mer mångfald."³ I det nu aktuella förslaget tvingas EU-kommissionen utesluta vissa sändningar och tjänster på grund av osäkerhet om marknadens utveckling till följd av ny teknik mm (sid 6 under Lagstiftningens ändamålsenlighet).

Tillväxtverket föreslår därför att EU-kommissionen i sitt arbete för att modernisera upphovsrätten för den inre digitala marknaden inte stannar vid *anknutna* onlinetjänster och digitala *vidaresändningar*, utan även utreder möjligheten att ta fram ett lagförslag för reglering av upphovsrättsskyddat innehåll i programföretags onlinetjänster och onlinesändningar.

3. Angående Europaparlamentets och Rådets Förordning om gränsöverskridande utbyte mellan unionen och tredjeländer av exemplar i tillgängligt format av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp KOM(2016) 595 slutlig

Tillväxtverket anser att begreppet "upphovsman/upphovsmän" i svenska dokument genomgående bör bytas ut till "upphovsperson/upphovspersoner", för att främja ett företagande på likvärdiga villkor för kvinnor och män.

Tillväxtverket är positivt till att personer med funktionsnedsättning och organisationer till gagn för dessa personer lättare kan ta del av konstnärliga och litterära verk. Vi är också positiva till att EU-kommissionen vill fullgöra åtaganden som överenskommit i ett internationellt fördrag.

Tillväxtverket kan dock inte finna det rimligt att företag som skapar just dessa produkter undantas från ersättning, när andra företag som tillhandahåller andra produkter för funktionsnedsatta får full ersättning. Ett sådant undantag i upphovsrättsreglerna riskerar både att ge faktiska inkomstbortfall för berörda företag och än mer att underblåsa en uppfattning om att det affärsmässiga värdet i konstnärliga och litterära produkter inte är av samma betydelse för näringslivet som andra produkter.

Tillväxtverket avråder från inskränkning i upphovsrätten. Tillväxtverket föreslår att EU-kommissionen prövar om EU:s skyldigheter genom Marrakeshfördraget att uppnå vissa

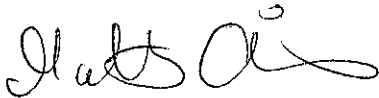
³ Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten. Meddelande från Kommissionen till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén, 9.12.2015

mål som förbättrar situationen för grupper av personer med funktionsnedsättningar, skulle kunna infrias på annat sätt än med de medel som överenskommits i samma fördrag. I stället för inskränkning i upphovsrätten skulle målet ändå kunna nås till exempel genom någon form av ekonomisk kompensation via medlemsstaterna till de upphovspersoner vilkas verk blir berörda, eller någon form av ekonomiskt stöd till de funktionsnedsatta grupperna för att kunna konsumera dessa upphovsrättsskyddade produkter.

4. Angående Europaparlamentets och Rådets Direktiv om viss tillåten användning av verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp och om ändring av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet KOM(2016) 596 slutlig

Se text under föregående rubrik 3, vi lämnar samma svar på detta direktiv.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektör Mattias Åsander. Klas Rabe har varit föredragande. I handläggningen har också Anna Bünger deltagit.

Mattias Åsander

Klas Rabe

